

voorbeeld toelatingstoets pabo 2017

Geschiedenis

toetsinformatie

aantal opgaven: 60 meerkeuzevragen

afnameduur 90 minuten

(met een dyslexieverklaring: 30 minuten verlenging)

toetsresultaat

Je kunt de gemaakte voorbeeld toelatingstoets pabo Geschiedenis nakijken met behulp van het Geschiedenis antwoordbestand. Het aantal goed beantwoorde opgaven bepaalt je totaalscore op de voorbeeldtoets.

De voorlopige richtlijn op de voorbeeldtoets toelatingstoets Geschiedenis is: geslaagd bij 40 van de 60 opgaven goed.

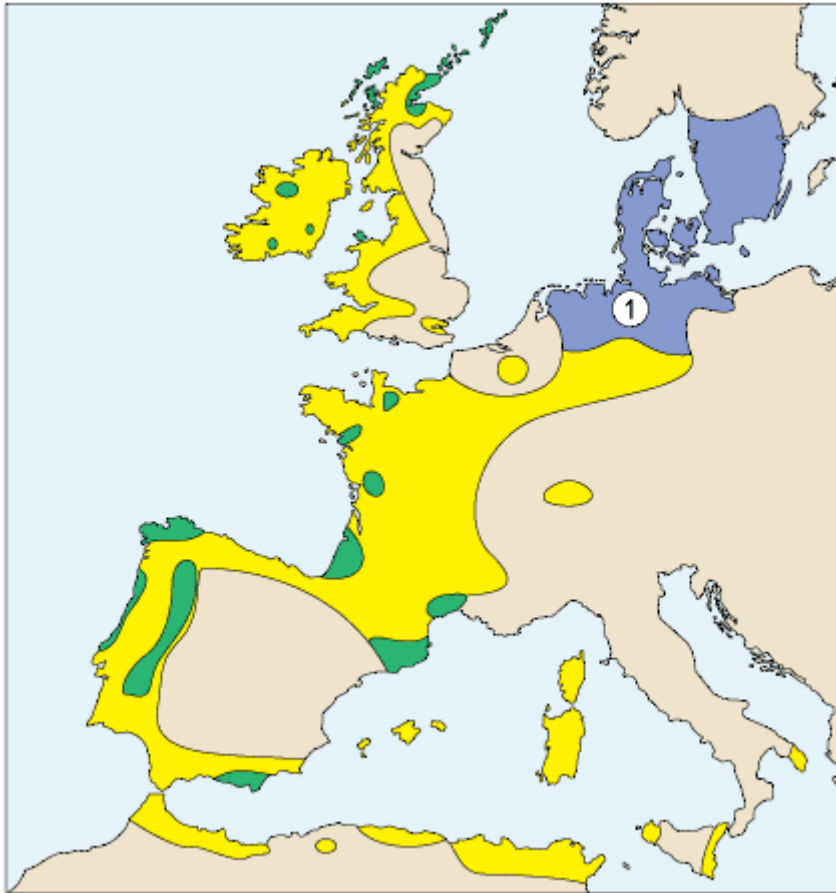
LET OP: aan dit aantal opgaven goed kan voor de toelatingstoets pabo Geschiedenis geen enkel recht ontleend worden.

Deze toets is in opdracht van de MBO Raad ontwikkeld door Cito.

© MBO Raad, 2017. Alle rechten voorbehouden.

NB: Cito (uitgever van deze toets) heeft ernaar gestreefd de auteursrechten van het in deze toetsen gebruikte materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen via het e-mailadres: toelatingstoetspabo@cito.nl.

vraag 1
Kaart over de prehistorie

Deze kaart geeft aan waar groepen mensen omstreeks 3500 v.C. leefden.

Welke groep mensen leefde bij het cijfer 1?

- A** de Bandkeramiekers
- B** de Bataven
- C** de rendierjagers
- D** het Trechterbekervolk

vraag 2
Raadpensionaris

Johan de Wit (1625-1672) was een bekende raadpensionaris.

Met welke tegenwoordige functie is de raadpensionaris het best te vergelijken?

- A** met een burgemeester
- B** met een generaal
- C** met een minister-president
- D** met een rechter

vraag 3
Het laatste guldenbiljet

Dit tientje is het laatste guldenbiljet dat werd uitgegeven vóór de invoering van de euro.

Wanneer werd de Nederlandse gulden vervangen door de euro?

- A** in 1972
- B** in 1982
- C** in 1992
- D** in 2002

vraag 4
Museum

In Borger in Drenthe bevindt zich een historisch museum: het Hunebedcentrum.

Over welke tijd gaat de informatie in dit museum?
Over de tijd ...

- A** rond 10.000 v.C.
- B** rond 3.500 v.C.
- C** rond 100 v.C.
- D** rond 400

vraag 5
Kruistocht

In 1096 werd voor de eerste keer opgeroepen om op kruistocht te gaan.
Duizenden Europeanen gingen toen mee.

Welke stad was het einddoel van deze kruistocht?

- A** Constantinopel
- B** Jeruzalem
- C** Mekka
- D** Rome

vraag 6

Kaart over de verspreiding van het christendom

Over welke tijd gaat deze kaart?

Over ...

- A** de tijd rond 100.
- B** de tijd rond 600.
- C** de tijd rond 1000.
- D** de tijd rond 1200.

vraag 7**Citaat uit een historische bron**

"Er is een gerucht dat mensen de leer van Johannes Calvijn aan het prediken zijn in het open veld en dat er veel mensen op af zijn gekomen. Het gewone volk staat nu eenmaal open voor nieuwe dingen waar vaak veel schade en verdriet uit voortkomen. Hopelijk wordt er snel een einde gemaakt aan deze ketterij."

Van wie is dit citaat afkomstig?

- A** van een katholiek in 1566
- B** van een protestant in 1566
- C** van een katholiek in 1787
- D** van een protestant in 1787

vraag 8
Pamflet

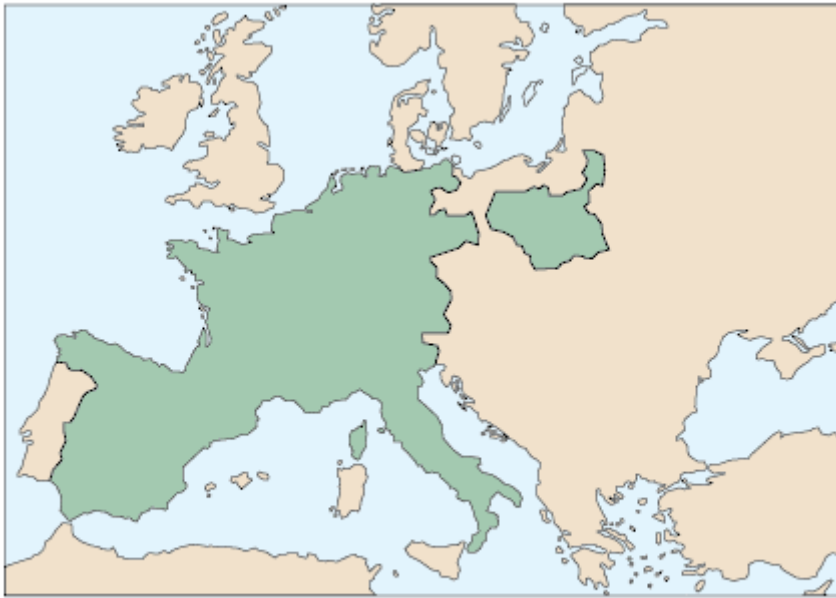

In dit pamflet wordt kritiek geleverd op stadhouder Willem V.
Hij deed volgens de schrijver teveel aan vriendjespolitiek en luisterde niet naar gewone burgers.

Waar hoort dit pamflet bij?

- A** bij de Grondwet van Thorbecke
- B** bij de Nederlandse Opstand
- C** bij de Patriottenbeweging
- D** bij de Reformatie

vraag 9
Kaart van Europa

Legenda:

 het Franse rijk en bondgenoten

Welk rijk staat op de kaart aangegeven?

- A** het rijk van Karel de Grote
- B** het rijk van Lodewijk XIV
- C** het rijk van Napoleon

vraag 10
Middeleeuwse afbeelding

1

2

3

4

Op welke afbeelding staan leden van een gilde?

- A** op afbeelding 1
- B** op afbeelding 2
- C** op afbeelding 3
- D** op afbeelding 4

vraag 11
Twee uitvindingen

schietspoel

weefmachine 'spinning jenny'

De uitvindingen van de schietspoel en de weefmachine zorgden ervoor dat het spinnen en weven veel sneller ging. Door deze uitvindingen verplaatste de productie van textiel zich steeds meer van de arbeiders thuis naar grote hallen.

Rond welke tijd speelden deze ontwikkelingen?

- A** rond 1250
- B** rond 1550
- C** rond 1750

vraag 12
Romeins bouwwerk

Dit Romeinse bouwwerk staat in de Turkse stad Istanbul.

Wat voor bouwwerk was dit?

- A** een brug
- B** een gedenkteken
- C** een verdedigingsmuur
- D** een waterleiding

vraag 13
Gebouwen op een verhoging

In Nederland zijn door mensen gemaakte verhogingen te vinden van soms meer dan tweeduizend jaar oud. Ze werden gebruikt als woonplaats.

In wat voor gebieden zijn dit soort verhogingen vooral te vinden?

- A** in voormalige grensstreken
- B** in voormalige kustgebieden
- C** in voormalige polders
- D** in voormalige veengebieden

vraag 14
Napoleon als keizer

Op dit schilderij staat Napoleon in de kleding waarin hij tot keizer werd gekroond. Daarvoor had hij als leider van Frankrijk al veel gebieden veroverd.

Wanneer kwam Napoleon aan de macht?

- A** rond 1500
- B** rond 1600
- C** rond 1700
- D** rond 1800

vraag 15**Fascisme en nationaalsocialisme**

Het Duitse nationaalsocialisme had veel overeenkomsten met het Italiaanse fascisme.

Hieronder staan vier kenmerken van het nationaalsocialisme:

- 1** haat tegen joden
- 2** streven naar een groter leefgebied
- 3** vijandschap met het communisme
- 4** volgzaamheid ten opzichte van een leider

Welke twee van deze kenmerken horen ook bij het fascisme?

- A** 1 en 2
- B** 2 en 3
- C** 2 en 4
- D** 3 en 4

vraag 16
Radiotoespraken

Tijdens de Duitse Bezetting (1940-1945) hield koningin Wilhelmina regelmatig toespraken om de Nederlandse bevolking moed in te spreken.

Waar hield ze die toespraken?

- A** New York
- B** Londen
- C** Amsterdam
- D** Batavia

vraag 17
Voedselproductie

In de negentiende eeuw was er een sterke groei in de productie van voedsel in de landbouw.

Met welke uitvinding had dat te maken?

Met de uitvinding van ...

- A** het drieslagstelsel waarmee de uitputting van landbouwgrond konden worden voorkomen.
- B** kunstmest waarmee de vruchtbaarheid van landbouwgrond konden worden verhoogd.
- C** molens waarmee polders drooggemalen konden worden voor nieuwe landbouwgrond.

vraag 18
Horigen

De horigen waren een sociale groep in de middeleeuwen.

Wat was de hoofdtaak van een horige?

- A** het bewerken van het land van een landeigenaar
- B** het bijstaan van een ridder in de oorlog
- C** het handhaven van de wetten in een stad
- D** het zingen van liederen aan adellijke hoven

vraag 19
Hanze

Op de afbeelding staat het logo van een winkel. Daarin wordt verwezen naar een historische organisatie.

Wanneer werd deze organisatie opgericht?

- A** rond 800
- B** rond 1200
- C** rond 1600
- D** rond 1800

vraag 20
Munt

In 1979 werd een munt uitgegeven om een historische gebeurtenis te gedenken die 400 jaar eerder had plaatsgevonden.

Wat werd met deze munt herdacht?

- A** de inname van Den Briel
- B** de moord op Willem van Oranje
- C** de Unie van Utrecht
- D** de Vrede van Münster

vraag 21
Replica van VOC-schip 'Prins Willem'

De 'Prins Willem' is in 1662 vergaan op de terugweg naar Amsterdam met een lading specerijen.

Waar kan dat geweest zijn?

- A** bij A
- B** bij B
- C** bij C
- D** bij D

vraag 22
Glas in een museum

Dit glas staat in een museum over de geschiedenis van Nederland. Het behoort tot het oudste glas dat in ons land gevonden is.

Wanneer en door wie is dit glaswerk gemaakt?

- A** tussen 3000 v.C. en 2000 v.C. door het Trechterbekervolk
- B** tussen 50 v.C. en 400 door de Romeinen
- C** tussen 1200 en 1300 door ambachtslieden in de eerste steden
- D** tussen 1600 en 1700 door kunstenaars in de Gouden Eeuw

vraag 23**Verbeteringen in de landbouw**

Rond het jaar 1000 nam de bevolking toe. Dat kwam mede doordat de oogsten groter waren geworden door verbeteringen in de landbouw.

Welke verbetering hoorde daarbij?

Het invoeren van ...

- A** de ploeg
waardoor de grond beter losgemaakt kon worden en het zaaisel dieper kwam te liggen.
- B** het drieslagstelsel
waarbij jaarlijks een deel van de akker braak bleef zodat deze niet uitgeput raakte.
- C** het gebruik van kunstmest
zodat voorheen onvruchtbare gronden bebouwd konden worden.

vraag 24
Constructie

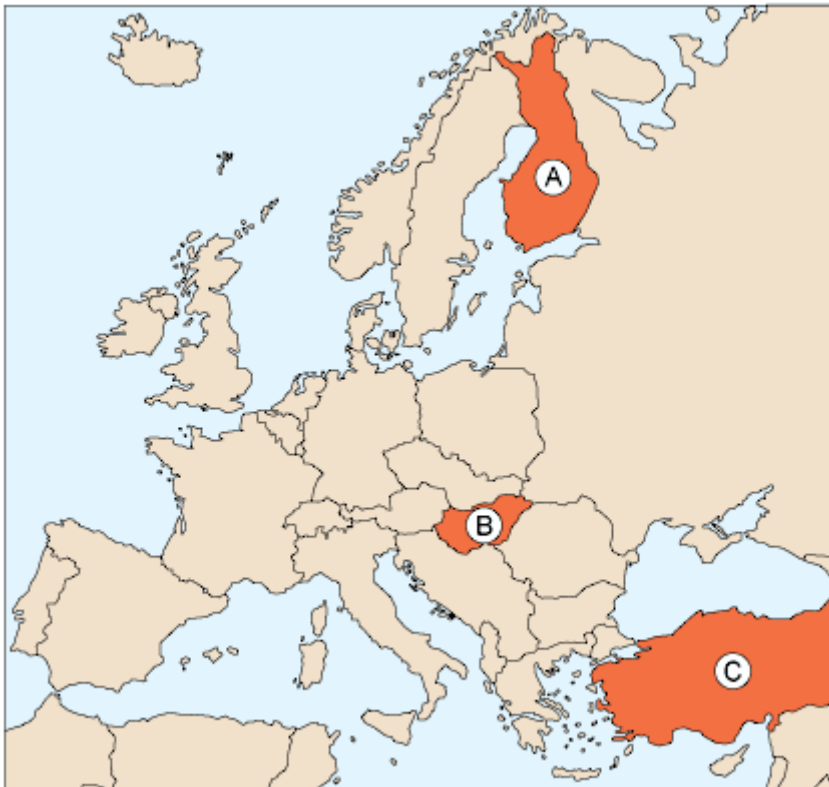

De constructie op de foto stamt uit de Romeinse tijd.

In wat voor bouwwerken werden dergelijke constructies bijna altijd aangetroffen?

- A** in aquaducten
- B** in badhuizen
- C** in bakkerijen
- D** in tempels

vraag 25
Satellietstaten

Na het einde van de Tweede Wereldoorlog werden veel Europese landen 'satellietstaten' van de Sovjet-Unie. In deze 'satellietstaten' werden door de Russen communistische regeringen aan de macht geholpen.

Welk land op de kaart hoorde daar bij?

- A** land A
- B** land B
- C** land C

vraag 26
Historisch verschijnsel

**Samenstelling van de Nederlandse bevolking
naar kerkelijke gezindte in procenten**

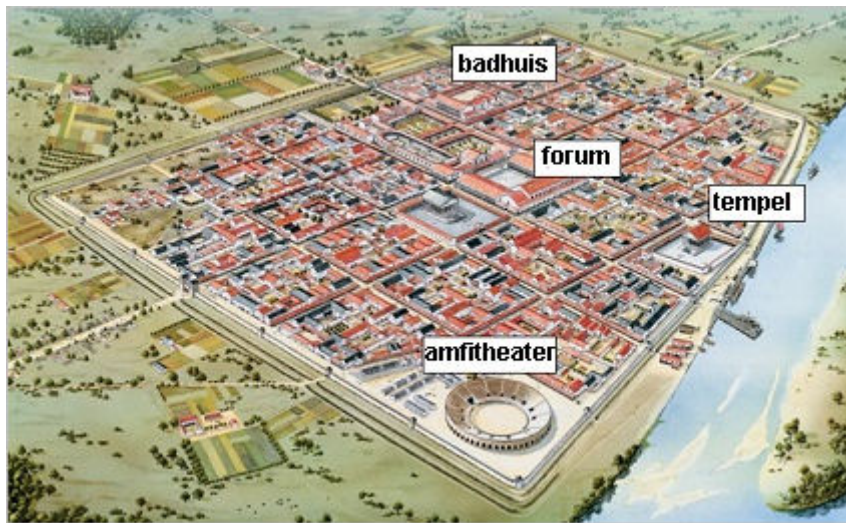
	1966	1979	1996
Rooms-katholiek	35	29	21
Nederlands- hervormd	20	17	14
Gereformeerd	8	8	8
Anders	4	3	4
Buitenkerkelijk	33	43	53

Met welk historisch verschijnsel heeft de tabel te maken?

- A** met de amerikanisering
- B** met de ontzuiling
- C** met de verzorgingsstaat
- D** met de wederopbouw

vraag 27

Reconstructie van een oude stad

Rond welke tijd waren dit soort steden in onze streken te vinden?

- A** rond 400 v.C.
- B** rond 200
- C** rond 1200
- D** rond 1600

vraag 28

Standen

boeren

adel

Hier zijn twee standen afgebeeld die in de middeleeuwen bestonden. Er bestond in die tijd nog een stand.

Welke mensen hoorden bij de stand die niet is afgebeeld?

- A** ambachtslieden
- B** geestelijken
- C** kooplieden

vraag 29
Middeleeuwse afbeelding

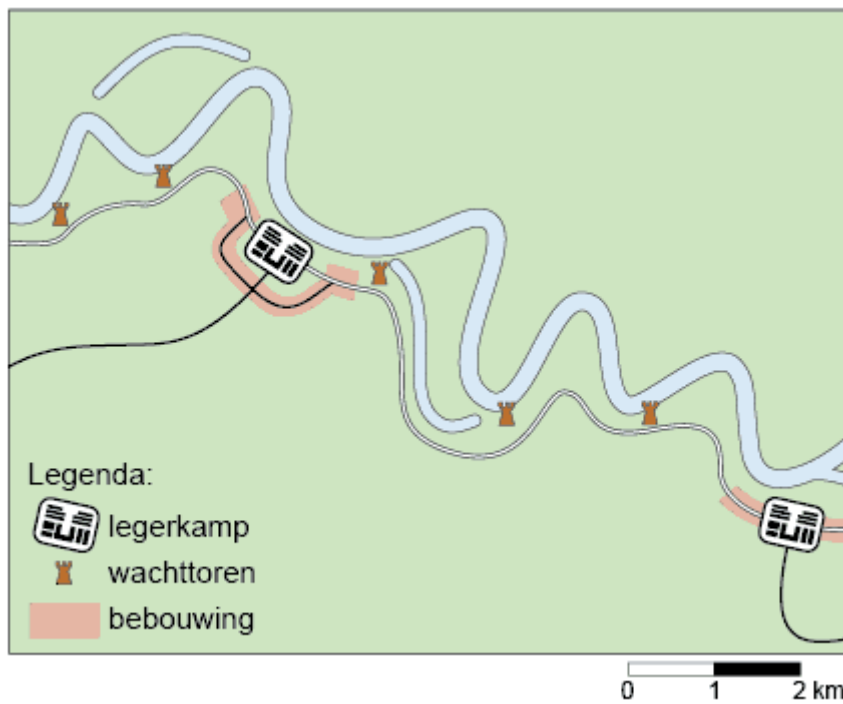

De knielende man op de afbeelding zweert een eed van trouw aan de zittende man.

Wie zijn deze twee personen op de afbeelding?

- A** een gezel met een gildemeester
- B** een horige met een edelman
- C** een vazal met een leenheer

vraag 30
Romeinse forten langs een rivier

Dit kaartje laat Romeinse verdedigingswerken langs een Nederlandse rivier zien.

Welke rivier is op de kaart aangegeven?

- A** de IJssel
- B** de Maas
- C** de Rijn
- D** de Waal

vraag 31

Meren

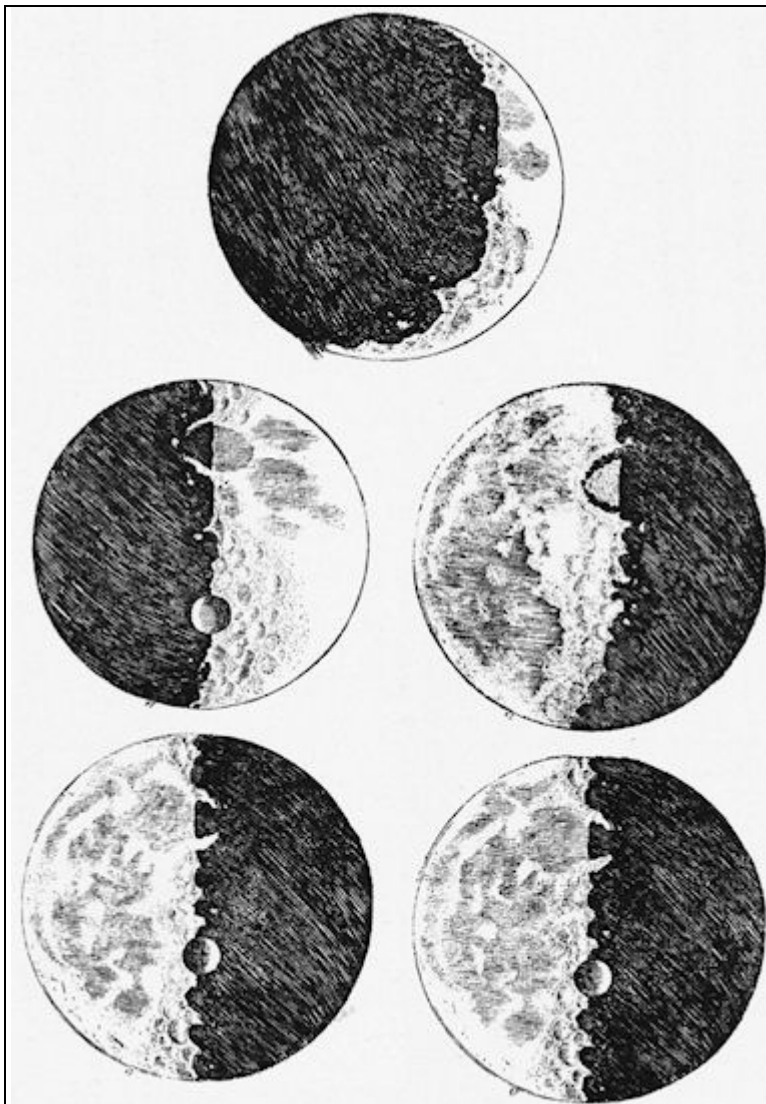

Op deze oude kaart is een aantal meren te zien die vroeger ten noorden van Amsterdam lagen, zoals de Purmer, de Beemster en de Schermer. Deze meren zijn drooggemalen om te gebruiken als landbouwgrond.

Wanneer zijn deze meren drooggemalen?

- A** rond 1200
- B** rond 1400
- C** rond 1600
- D** rond 1800

vraag 32
Schetsen van de maan

Deze schetsen zijn gemaakt door Galilei met behulp van een telescoop. Hij was de eerste geleerde die hemellichamen bestudeerde met dit instrument.

Wanneer leefde Galilei?

- A** rond 800
- B** rond 1200
- C** rond 1600
- D** rond 1800

vraag 33
Schilderij van Alva

Op dit schilderij zit de hertog van Alva op een troon. Voor hem knielen geketende vrouwen. Met de geketende vrouwen bedoelde de schilder de Nederlandse gewesten.

Wie kan de opdrachtgever van dit schilderij geweest zijn?

- A** een tegenstander van de Nederlandse Opstand rond 1568
- B** een voorstander van de Nederlandse Opstand rond 1568
- C** een tegenstander van de Patriotten rond 1787
- D** een voorstander van de Patriotten rond 1787

vraag 34
Kerncentrale

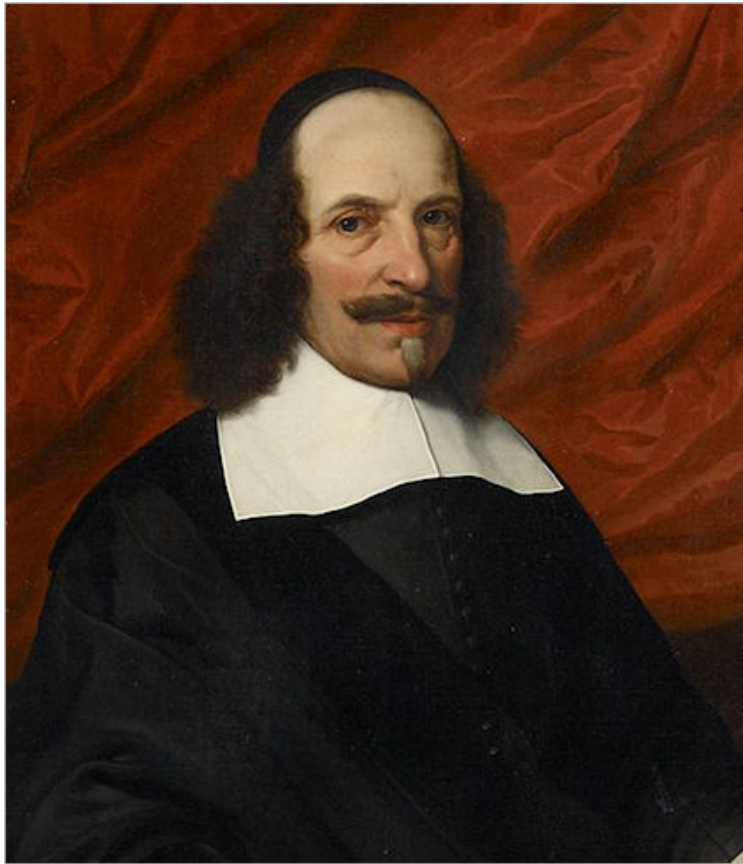
Kerncentrale in aanbouw bij Dodewaard

Op de foto is de bouw van de eerste kerncentrale in Nederland te zien.

Wanneer is deze foto gemaakt?

- A** rond 1930
- B** rond 1950
- C** rond 1970
- D** rond 1990

vraag 35
Joan Blaeu

Joan Blaeu (1598-1673) is een beroemd persoon uit de Nederlandse geschiedenis.

Waardoor is hij zo bekend geworden?
Joan Blaeu was ...

- A** een kaartenmaker die een atlas van de wereld heeft uitgegeven.
- B** een raadspensionaris ten tijde van de handelsoorlogen tegen Engeland.
- C** een rechtsgeleerde die schreef over het recht in tijden van oorlog.
- D** een uitvinder die het slingeruurwerk heeft uitgevonden.

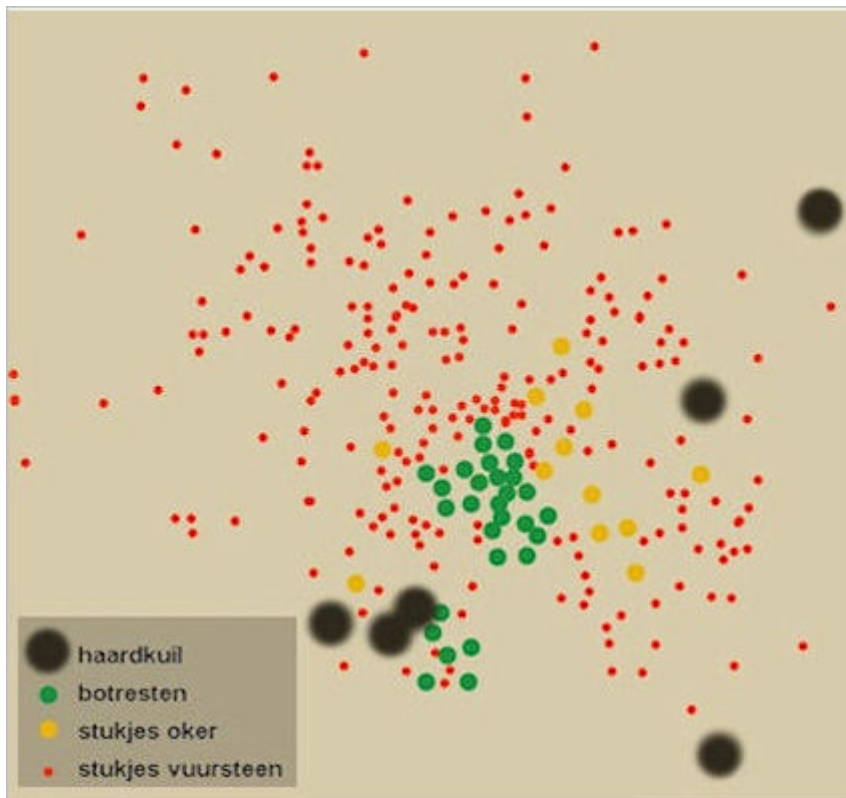
vraag 36
Een geschiedenisboek

Over welke periode gaat dit boek?
Over de periode ...

- A** 1914-1918
- B** 1929-1933
- C** 1940-1945
- D** 1947-1949

vraag 37
Archeologische vindplaats

*Weergave van een archeologische vindplaats
in Geldrop (Noord Brabant)*

Archeologen hebben een verblijfplaats van mensen uit de prehistorie opgegraven. Op de afbeelding hierboven staan de sporen die ze gevonden hebben. Ze denken dat de verblijfplaats er uit heeft gezien zoals op de tekening hieronder.

Van wie kunnen de gevonden sporen zijn?

- A** van de Bandkeramiekers
- B** van de rendierjagers
- C** van het Trechterbekervolk

vraag 38
Poster

Op 22 februari 1944 bombardeerden de Amerikanen per vergissing de stad Nijmegen. Naar aanleiding van die gebeurtenis werd door de Duitsers een poster verspreid.

Waarvan is deze poster een voorbeeld?

- A** van aanpassing
- B** van censuur
- C** van propaganda
- D** van verzet

vraag 39
Sporen van oude boerderijen

Op de foto staan sporen van de oudste boerderijen die in Nederland gevonden zijn. Goed te zien zijn de resten van de palen waarmee deze woningen waren gebouwd.

Waar in Nederland kan deze vondst gedaan zijn?

- A** in Drenthe
- B** in Flevoland
- C** in Gelderland
- D** in Limburg

vraag 40
Postzegel

Deze postzegel werd in 1998 uitgegeven om de Vrede van Münster in 1648 te herdenken.

Met welk land sloten de Nederlanden toen vrede?

- A** met Engeland
- B** met Frankrijk
- C** met het Duitse rijk
- D** met Spanje

vraag 41

Huisvesting in Groningen, begin 20e eeuw

**Met welk begrip heeft de foto hierboven te maken?
Met het begrip ...**

- A** de sociale kwestie.
- B** ethische politiek.
- C** het continentaal stelsel.
- D** huisnijverheid.

vraag 42
Stadhouder

Onderstaande drie personen hebben een belangrijke rol gespeeld in de Nederlandse Republiek.

Welke van deze drie personen is stadhouder geweest?

A Hugo de Groot

B Maurits van Oranje-Nassau

C Michiel de Ruyter

vraag 43
WIC-schepen

Schepen van de WIC voeren tussen de bestemmingen die op de kaart staan aangegeven. De lading tussen de bestemmingen was verschillend.

Wat vervoerden WIC-schepen onder meer tussen Curaçao en Amsterdam?

- A** cacao en suiker
- B** graan en hout
- C** textiel en ijzer

vraag 44

Taken in een middeleeuwse stad

In een middeleeuwse stad werden taken verdeeld over verschillende personen, onder andere:

- 1** gezel
- 2** gildemeester
- 3** schepen
- 4** schout

Welke twee van de bovenstaande personen hadden taken die te maken hadden met het dagelijks bestuur en het handhaven van de openbare orde?

- A** 1 en 2
- B** 1 en 4
- C** 2 en 3
- D** 3 en 4

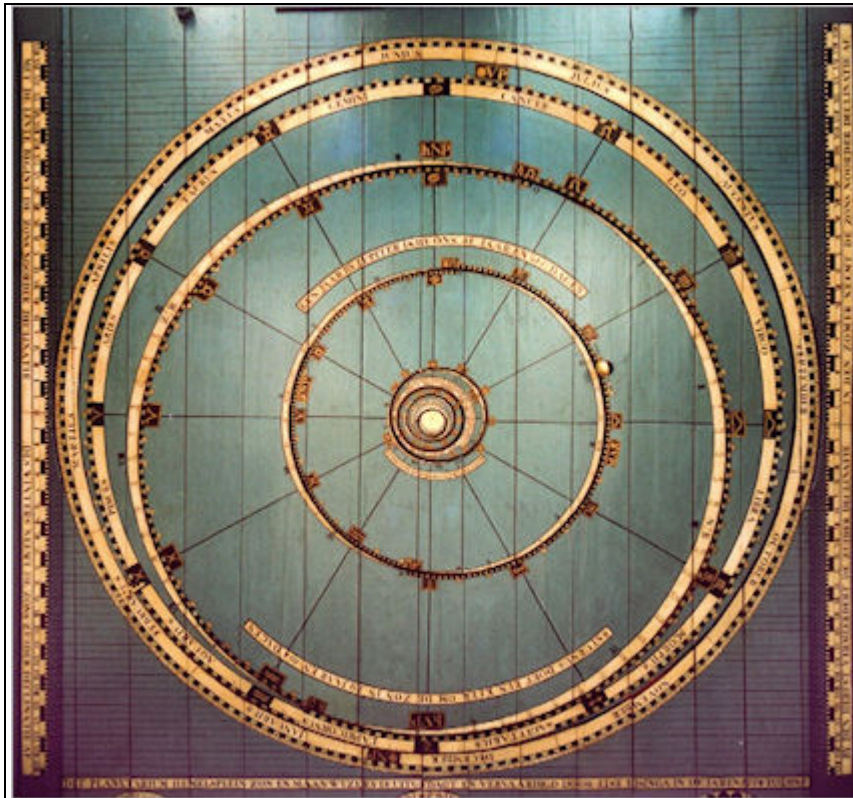
vraag 45
Middeleeuwse steden

Na het jaar 1000 ontstonden er steeds meer steden in onze streken.

Wat was daarvoor een belangrijke reden?

- A** Door de opkomende handel waren plekken nodig waar kooplieden zaken konden doen.
- B** Door de toenemende onveiligheid waren er plekken nodig die verdedigd konden worden.
- C** Door de woningnood waren plekken nodig waar mensen zich konden vestigen.

vraag 46
Eise Eisinga

Eise Eisinga bouwde in zijn huis in Franeker een bewegend model van het zonnestelsel. Op die manier wilde hij de angst van veel mensen wegnemen dat planeten tegen elkaar konden botsen.

Bij welke stroming hoorde Eise Eisinga?

- A** bij de Hervorming
- B** bij de Renaissance
- C** bij de Verlichting

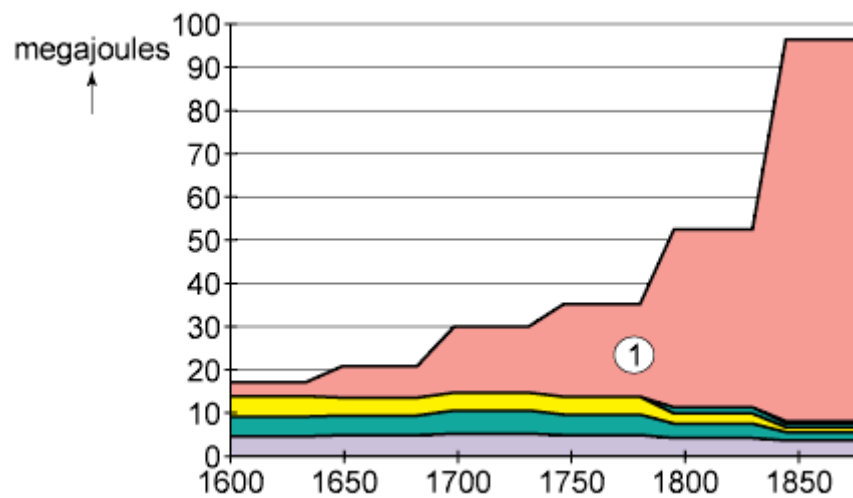
vraag 47
Cultuurstelsel

In 1830 werd in Nederlands-Indië het Cultuurstelsel ingevoerd.

Wat hield het Cultuurstelsel in?

- A** Boeren moesten aan de Nederlanders extra belasting betalen over de producten die ze verkochten.
- B** Boeren mochten hun producten niet meer verkopen aan andere landen dan Nederland.
- C** Boeren moesten op een deel van hun land producten verbouwen en die afstaan aan Nederlandse handelaren.

vraag 48
Energiebronnen in Engeland

De grafiek geeft aan hoeveel energie er werd opgewekt door middel van verschillende energiebronnen.

Welke energiebron wordt in de grafiek aangegeven met het cijfer 1?

- A** aardolie
- B** hout
- C** steenkool
- D** wind

vraag 49
Centralen

In 1914 brak de Eerste Wereldoorlog uit. Twee bondgenootschappen stonden toen tegenover elkaar: de Geallieerden en de Centralen. Duitsland hoorde bij de Centralen.

Welke twee andere landen hoorden bij de Centralen?

- A** Frankrijk en het Turkse Rijk
- B** Frankrijk en Rusland
- C** Oostenrijk-Hongarije en het Turkse Rijk
- D** Oostenrijk-Hongarije en Rusland

vraag 50
Stempelen

Op deze foto uit de jaren 30 staan mannen in de rij voor een stempel.

Wat voor mannen waren dit?

- A** dienstplichtigen
- B** krijgsgevangenen
- C** vluchtelingen
- D** werklozen

vraag 51
Beeld van Michelangelo

De 'David' van Michelangelo is een van de beroemdste beeldhouwwerken uit de Renaissance. Het beeld geeft een persoon uit de bijbel weer.

Waar haalden vernieuwende kunstenaars als Michelangelo vooral hun inspiratie vandaan?

- A** uit de exotische kunst die door ontdekkingsreizigers mee naar Europa werd genomen
- B** uit de religieuze kunst in middeleeuwse kerken die toen werd herontdekt
- C** uit kunstwerken uit de Griekse en Romeinse oudheid die werden opgegraven

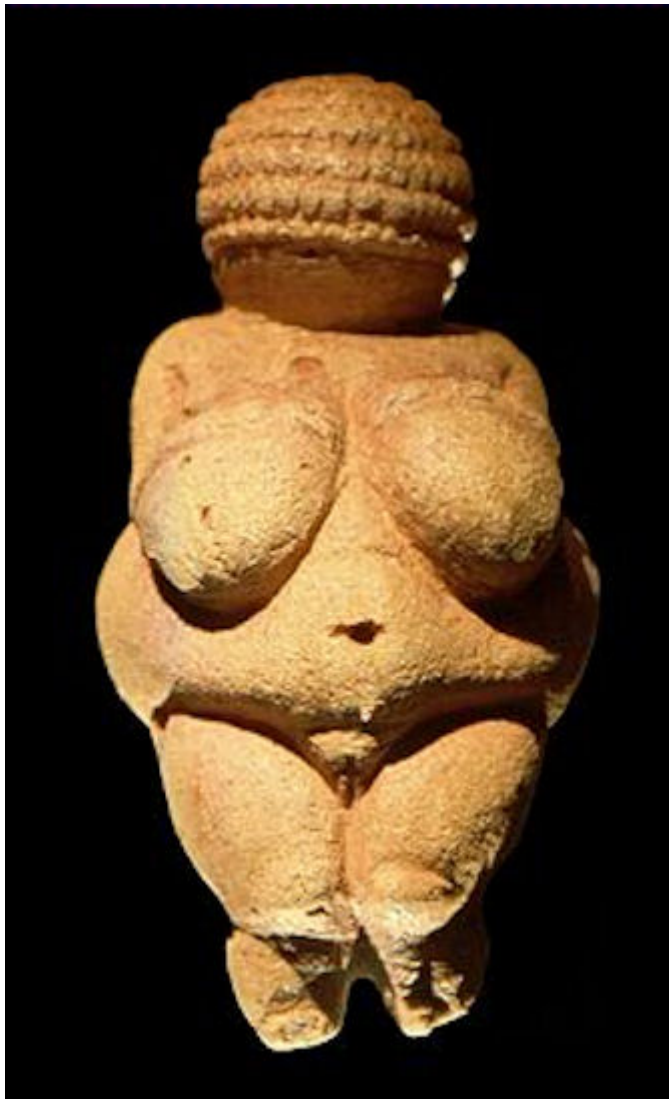
vraag 52
Ontdekkingsreis

De route van welke ontdekkingsreiziger staat hier afgebeeld?
De route van ...

- A** Bartolomeus Diaz.
- B** Christoffel Columbus.
- C** Ferdinand Magalhães.
- D** Vasco da Gama.

vraag 53
Beeldje

Dit beeldje van 11 centimeter hoog behoort tot de oudste kunstvoorwerpen die gevonden zijn in Europa. Sommige geleerden denken dat het een vruchtbaarheidsgodin is. Er zijn meerdere van dit soort beeldjes uit dezelfde periode gevonden.

Door wie en wanneer zijn beeldjes als deze gemaakt?

- A** door jager-verzamelaars, ongeveer 25.000 jaar geleden
- B** door prehistorische boeren, ongeveer 5.000 jaar geleden
- C** door Romeinse soldaten, ongeveer 2.000 jaar geleden

vraag 54
Vier activisten

A Eduard Douwes Dekker (1820-1887) zette zich in voor de verbetering van het leven van boeren in Nederlands-Indië.

B Jacob Jan Cremer (1827-1880) zette zich in voor het beëindigen van de kinderarbeid.

C Nicolaas Beets (1814-1903) zette zich in voor het verbieden van de slavernij.

D Wilhelmina Drucker (1847-1925) zette zich in voor het vrouwenkiesrecht.

Bij welke van de vier activisten hierboven hoort het begrip 'abolitionisme'?

- A** bij activist A
- B** bij activist B
- C** bij activist C
- D** bij activist D

vraag 55

Afbeelding over de geschiedenis

Op deze afbeelding staan verschillende dingen afgebeeld zoals bijvoorbeeld een Vikingschip; alle afgebeelde dingen horen bij hetzelfde tijdvak.

Van wie kan het paleis zijn geweest dat ook op de afbeelding te zien is?

- A** van de Romeinse keizer Augustus
- B** van de Frankische koning Karel de Grote
- C** van de Bourgondische hertog Karel de Stoute
- D** van de Spaanse koning Filips II

vraag 56
Oudste teksten

Met de ontwikkeling van het schrift kwam er een einde aan de prehistorie.

Wat zijn de oudste geschreven teksten die gevonden zijn?
Teksten op ...

- A** Griekse en Romeinse grafmonumenten.
- B** grotwanden in het huidige Frankrijk en Spanje.
- C** hunebedden van het Trechterbekervolk.
- D** tabletten van klei in het huidige Irak.

vraag 57
Foto uit 1942

Foto genomen in Amsterdam op 22 februari 1942

Op de foto staan joodse mannen en een Duitse soldaat.

Welk begrip past bij de foto?

- A** capitulatie
- B** gelijkschakeling
- C** hongerwinter
- D** razzia

vraag 58
Foto uit 1950

Op de foto zie je mensen die zich verdringen voor de etalage van een winkel.
Er staat een apparaat dat sinds kort te koop is.

Om welk apparaat gaat het?

- A** om de computer
- B** om de radio
- C** om de telefoon
- D** om de televisie

vraag 59
Ruïne

Van welk bouwwerk staat een ruïne op de foto?

- A** van een prehistorisch grafmonument
- B** van een Romeinse tempel
- C** van een middeleeuwse kathedraal

vraag 60
Voertuig

Dit voertuig was het eerste voertuig dat door een verbrandingsmotor werd aangedreven.

Rond welke tijd is de verbrandingsmotor uitgevonden?

- A** rond 1660
- B** rond 1760
- C** rond 1860
- D** rond 1960

einde